

JOSEP GALTÉS I CARDÚS (1877-1932). PINZEL·LADES DE LA VIDA DE L'ARTISTA

MARIA DEL CARME GALTÉS I LLIRÓ

De Josep Galtés i Cardús, malgrat haver estat un personatge conegut i estimat a la ciutat d'Igualada, poques dades n'han quedat escrites. Comencem, doncs, per la informació que ens en dóna el *Diccionari Biogràfic d'Igualadins*: «La seva professió era la de pintor decorador i, tot i que la seva formació va ser autodidacta, era un bon dibuixant i un gran afeccionat a la música i al teatre. Tenia un establiment de pintures i també donava classes de dibuix, a les quals hi va assistir com a alumne Francesc Camps i Dalmases. Va ser l'autor de la capçalera il·lustrada de la publicació local “El Independiente” (1910-1916). L'any 1923 va ser nomenat president honorari de la Coral La Llàntia i aquesta mateixa entitat va promoure que se li dediqués un carrer de la ciutat, un fet que es va fer oficial el 17 de maig de 1936. En l'aspecte teatral, cal remarcar les seves dots d'actor, sovint manifestades en les representacions fetes a l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera».¹

Josep Galtés va néixer a la capital de l'Anoia el 2 de desembre de 1877. El seu pare, de nom Agustí, era també igualadí, d'ofici sabater, mentre que la seva mare, l'Elvira, era mestressa de casa. No tenim informació de la seva infantesa, però sí que sabem que des de ben jove mostrava gran interès per la literatura, per la música, sobretot clàssica, i pel cant coral. Això va fer que adquirís un bon nivell cultural, que arrodonia viatjant per Europa.

1. Teresa Miret i M. Antònia Bisbal: *Diccionari biogràfic d'igualadins*, Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajoana, 1986, p. 92-93.

De forta personalitat, la seva figura emanava un gran magnetisme. Era molt alt (feia dos metres), prim i elegant. Era un home immensament senzill i senyor a la vegada. Tenia les mans grans, amb els dits llargs i fins, «mans de pianista», i a tot això l'acompanyava una veu bonica i modulada que posseïa el do de la paraula precisa.

Es va casar a finals de l'any 1915 amb la Maria Puig Miquel, que era brodadora i una dona molt creient i de gran sensibilitat. El matrimoni va tenir cinc fills: l'Agustí, la Maria (que va morir de molt joveneta), en Josep (el pare de l'autora d'aquest article), la Carme i la Paquita. La família va viure sempre al segon pis de la Rambla Nova, núm. 27, però com que el 19 de novembre de 1904 es va inaugurar, en el mateix immoble, la Companyia Peninsular Telefònica, la família es va traslladar al tercer pis i Maria Puig es va convertir en la primera telefonista d'Igualada.

Galtés es guanyava la vida amb el seu establiment de pintures i també s'encarregava de les decoracions d'interiors de les cases. És en aquest terreny on ens deixa una part de la seva obra.

A principis del 1900 va arribar a Igualada, més tard i diluït, el corrent artístic del Modernisme. Això va afavorir que Josep Galtés, com a artista artesà, fos requerit per la gent benestant de la ciutat que desitjava que les seves estances fossin decorades seguint aquest estil. L'artista omplia sostres i parets amb orenetes, fullatges i flors que sorgien del no-res, qualitat de l'estil japonitzant que imperava dins del Modernisme, ja que hi havia passió per tot el que era oriental. També s'encarregava del

disseny de portes, rajoles, reixes, llums i mobles, i els donava a fer als artesans pertinents.

Trobem mostres de la seva obra pictòrica en les cases següents: Pastisseria Targarona del carrer del Roser, 17; Cal Ble de la Rambla de Sant Ferran, 31; la casa Casadesús-Botet de la Rambla de Sant Ferran, 60; la casa Ramon i Tudó de la Rambla de Sant Ferran, 33; dels mateixos propietaris, l'església de Santa Magdalena de la masia de Codolrodon d'Aguilar de Segarra; la casa Josep Albareda de la Rambla General Vives, 39; i la masia de Can Macià, a Òdena. També va ser autor de les pintures de la casa Ignasi Font del carrer del Clos, 39-41, actualment emmagatzemades al Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia.

L'obra de més grans dimensions que va realitzar va ser la de la casa dels germans Ramon i Marc Muntaner, blanquers benestants de la ciutat, catalanistes i afeccionats a l'art. Hi va pintar parets i sostres amb passatges de la mort i enterrament del rei Jaume I, l'assassinat del Comte de Santa Coloma i Jesús a la muntanya de les Oliveres. Per realitzar aquestes pintures, Josep Galtés es va passar dos anys enfilat a les bastides. També en va dissenyar el mobiliari, els llums i va decorar els vidres de les finestres. En morir els dos germans Muntaner, la finca va ser venuda i les pintures (realitzades sobre arpillera) van ser comprades per un antiquari de Tarragona, el Sr. Agapito.

S'explicava l'anècdota que durant la Guerra Civil uns pistolers van ser enviats a la casa dels Muntaner ja que pensaven que hi havia alguna activitat política. Els homes van quedar tan impressionats en veure la sala amb les pintures d'en Galtés que no van gosar fer-hi malbé res.

Diguem també que va pintar la petita capella de la Guia situada a la Plaça de la Creu, aproximadament a l'indret on avui es troba l'aparcament. D'altra banda, Galtés feia també restauracions de pintures i retaules d'esglésies, i alguns mobles els dissenyava i els treballava ell mateix. En trobem un exemple al Museu del Modernisme Català (MCAT), a Barcelona.²

A més de la botiga de pintures, Galtés tenia un taller –Cal Dianta– davant dels Escolapis, destinat al pintat dels cotxes. En aquells temps, les pintures dels automòbils es desfullaven fàcilment. Ell va introduir el pintat a pistola (Duco) que n'assegurava una llarga duració. Els cotxes de la Hispano Igualadina es van aprofitar d'aquest avenç.

Com que també era un home entès en química, ell mateix es produïa les pintures, que eren de molt bona qualitat. Això explica que els principals casinos d'Europa li encarreguessin el pintat dels tapets de les taules de joc. Els seus dissenys tenien la particularitat de no esborrar-se amb la facilitat amb què ho feien els altres. Va ser l'inventor d'un betum –marca Gal– que aconseguia un llustre excel·lent per al calçat, i així mateix va inventar coles i ungüents. Ho comercialitzava tot. També, lligat al món de la química, va descobrir una crema que curava les morenes i que la seva dona distribuïa en petits gerros de porcellana, i de forma desinteressada, a les persones que feien cua a l'escala de casa seva, algunes de les quals venien fins i tot de l'Aragó. Els metges de la ciutat la receptaven perquè era l'únic producte existent que guaria aquesta malura.

Josep Galtés va ser també un gran afeccionat a la música i, com a tal, va compondre diverses sardanes (avui perdudes) i tocava el violí i la guitarra. En el camp del teatre, havia estat actor amateur i director escènic del grup de teatre de l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera. Finalment, Galtés havia tingut responsabilitats en diverses sales de cinema d'Igualada, Manresa i Barcelona.

El 15 d'agost de 1932, Josep Galtés i Cardús va morir als cinquanta-cinc anys, a causa d'una afecció pulmonar deguda als fums tòxics que emanaven de les pintures i del tabac que consumia. Uns mesos més tard, el 15 d'octubre d'aquell mateix any, els seus amics i companys van organitzar-li

2. L'autoria d'aquest moble ha estat confirmada per la família Pinós-Guirao, propietaris del Museu.

un acte d'homenatge al teatre de l'Ateneu. Segons havia explicat el seu fill, Josep Galtés i Puig, el teatre era ple de gom a gom. El teló estava abaixat i a l'escenari hi van posar un cavallet amb un autorretrat de l'artista. Diu una nota a la premsa local: «[...] en començar l'acte, el Sr. M[anuel] Gomis [i Sentís] pronuncià unes paraules emocionades exalçant l'obra de l'homenatjat. El públic subratllà l'evocació del Sr. Gomis amb un minut de silenci».³ Tot seguit, i després de les actuacions de la coral La Llàntia i de l'Orfeó de l'Ateneu, es va estrenar l'obra *L'Esposa*, de Florenci Cornet.

L'any 1936, gràcies a les gestions fetes per la coral la Llàntia, i coincidint amb els actes de commemoració del 60è aniversari d'aquesta entitat, l'Ajuntament d'Igualada va concedir el nom de Josep Galtés a un carrer de la ciutat.⁴ Tot i no haver-ne estat mai cantaire, Galtés havia col·laborat estretament amb aquesta coral, de la qual era President d'Honor. Una placa de marbre amb una paleta de pintor indica el nom d'aquest carrer, al barri del Sant Crist.

3. *Ramell igualadí*, núm. 13, any IV, 25 de novembre de 1932, p. 8.

4. Josep Riba i Gabarró, *Agrupació Coral La Llàntia*, Barcelona: 2006, p. 66 i 93.

MARIA DEL CARME GALTÉS I LLIRÓ (Caracas, Veneçuela, 1950). És artista pintora i resideix actualment a Barcelona. És néta de Josep Galtés.

